

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 66. sjednici, održanoj 16.08.2016. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Izvještaj o radu Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/16.
Datum, 16.08.2016. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Članovi radne grupe (putem Ministarstva),
1x a/a.

IZVJEŠTAJ O RADU

**Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu
dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica
pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području
Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina**

Zenica, juni 2016. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
2. IZVRŠENJE AKTIVNOSTI PLANIRANIH PRIJEDLOGOM MJERA	3
Mjera 1: Koordinacija i monitoring po pitanju realizacije mjera za unapređenje primjene Politike na području Zeničko-dobojskog kantona	3
Mjera 2: Kontinuirano praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite	5
Mjera 3: Usluge podrške porodici	6
Mjera 4: Zamjenske porodice kao oblik zbrinjavanja	7
3. ZAKLJUČCI/ PREPORUKE	7

1. UVOD

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u nastavku: *Ministarstvo*) je u skladu sa tačkom II. Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-21085/13 od 03.10.2013.godine, izradilo Prijedlog mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godinu (u daljem tekstu: *Prijedlog mjera*). Dokument je izrađen na bazi postojećeg stanja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja na području Zeničko-dobojskog kantona.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Zaključkom, broj: 02-35-15008/14 od 25.07.2014. godine, prihvatila Prijedlog mjera i zadužila Ministarstvo da realizuje isti u saradnji sa Vladom Zeničko-dobojskog kantona, institucijama/ustanovama i organizacijama civilnog društva, svako u okviru svojih nadležnosti, a u skladu sa usvojenim dokumentom Prijedloga mjera, kao i zakonom i podzakonskim aktima.

Na osnovu naprijed navedenog, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Rješenjem, broj: 02-35-21055/14 od 23.10.2014. godine, imenovala Radnu grupu za realizaciju Prijedloga mjera. U sastav Radne grupe su imenovani predstavnici/e: nadležnog Ministarstva, deset centara za socijalni rad i dvije općinske službe za socijalnu zaštitu (Usora i Doboju-Jug) sa područja Kantona. U tački I. Rješenja o imenovanju Radne grupe, definisano je da u slučaju opravdane spriječenosti člana/ice Radne grupe da učestvuje u provedbi aktivnosti Prijedloga mjera, potrebno je da nadležna institucija/ ustanova odredi osobu koja će mijenjati člana/icu Radne grupe.

Obzirom da je Radna grupa počela sa djelovanjem u posljednjem kvartalu 2014. godine, Ministarstvo je informisalo Vladu Zeničko-dobojskog kantona o Prijedlogu mjera i djelovanju Radne grupe u 2014. godine u okviru Izvještaja o radu Ministarstva i Informacije o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2014. godini.

U skladu sa obavezama iz tačke II. navedenog Rješenja Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Radna grupa je pripremila Izvještaj o realizaciji Prijedloga mjera u 2015. godini.

2. IZVRŠENJE AKTIVNOSTI PLANIRANIH PRIJEDLOGOM MJERA

Pregled aktivnosti planiranih Prijedlogom mjera u izvještajnom periodu, kako slijedi:

Mjera 1: Koordinacija i monitoring po pitanju realizacije mjera za unapređenje primjene Politike na području Zeničko-dobojskog kantona

1.1. Aktivnost - Formiranje kantonalne radne grupe

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Rješenjem, broj: 02-35-21055/14 od 23.10.2014. godine, imenovala Radnu grupu za realizaciju Prijedloga mjera.

Indikator (DA/NE): DA.

1.2. Aktivnost - Sastanci Radne grupe

U izvještajnom periodu, Radna grupa je održala dva sastanka na kojima je razmatrala pitanja i teme od značaja za realizaciju Prijedloga mjera, odnosno za unapređenje zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodice u riziku od razdvajanja (u daljem tekstu: ciljne grupe). Na sastancima su prisustvovali predstavnici svih ustanova, odnosno službi socijalne zaštite sa našeg Kantona.

Radna grupa je kontinuirano vršila komunikaciju putem elektronske pošte, te putem telefona i fax-a kada je bilo potrebno.

Indikatori (DA/NE): DA.

U toku realizacije utvrđeno je da je učinkovita i komunikacija putem elektronske pošte sa članovima Radne grupe.

1.3. Aktivnost - Protokol o postupanju i saradnji po pitanju zaštite ciljane grupe

Radna grupa je izradila dokument Protokola o postupanju i saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Protokol*). U proces izrade Protokola, uključena je i JU „Dom porodica“ Zenica.

Na 3. sastanku Radne grupe, izvršeno je potpisivanje naznačenog Protokola, broj: 09-35-21055-1-1/15 od 10.12.2015. godine, od strane ministra Ministarstva, ovlaštenih predstavnika centara za socijalni rad/ službi za socijalnu zaštitu i JU „Dom porodica“. Tim činom potpisnice su preuzele obavezu da zajednički djeluju s ciljem unapređenja zaštite ciljane grupe.

Također, potpisnice su preuzele obavezu da u svakodnevnom radu unapređuju i jednoobrazno provode procedure ostvarivanja i realizacije prava ciljane grupe, te vrše praćenje stepena ostvarivanja pružene zaštite.

Indikator (DA/NE): DA.

1.4. Aktivnost - Prijedlozi za unapređenje postojeće i izradu nove zakonske regulative i dr.

Radna grupa nije bila u mogućnosti da pokrene inicijative prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i dr. institucijama/ustanovama, s obzirom da je u toku reforma socijalne zaštite na federalnom nivou u okviru koje učestvuje Ministarstvo, kao i centri za socijalni rad/ službe socijalne zaštite (u daljem tekstu: CSR/Službe) po pitanju izmjene i donošenja novih zakona od značaja i za ciljanu grupu (npr. Nacrt Zakona o hraniteljstvu FBiH).

Na održanim sastancima, Radna grupa je diskutovala o pitanjima značajnim za ostvarivanje i realizaciju prava ciljane grupe u smislu unapređenja usluga za jačanje porodice, vaninstitucionalno zbrinjavanje djece i praćenja razvoja i potreba djece bez roditeljskog staranja. Na osnovu toga je sačinjen Protokol u kojem su utvrđene obaveze potpisnica istog, što predstavlja jedan od rezultata u smislu unapređenja ove oblasti.

Indikator (DA/NE): U toku.

1.5. Aktivnost - Praćenje i izvještavanje o realizovanim mjerama

Indikator (DA/NE): DA.

1.6. Aktivnost - Saradnja sa Federalnim ministarstvo rada i socijalne politike po pitanju standardizacije usluga i unapređenja zakonske regulative

Članovi Radne grupe razmjenjuju informacije o aktivnostima Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, ili kao predstavnici svojih CSR/Službe prisustvuju relevantnim događajima. S tim u vezi, određeni broj članova Radne grupe, odnosno predstavnika Ministarstva, ustanova/ službi za socijalnu zaštitu učestvovali su na sljedećim događajima:

- 28.04.2015. godine u Jajcu, Konsultacije sa profesionalcima u organizaciji Hope&Homes for Children vezano za „Nacrt minimalnih standarda u pogledu prostora, opreme i kadra za male porodične domove“ i „Nacrt Programa podrške za osamostaljenje mladih koji napuštaju javnu brigu“;
- 15-16.09.2015. godine u Mostaru, treningu na temu „Metodologija vođenja slučaja u socijalnoj zaštiti“ u organizaciji SOS Dječija sela BiH;
- 01-02.10.2015. godine u Zenici, 1. Konferencija socijalnih radnika u organizaciji Društva socijalnih radnika ZDK uz podršku OSCE-a i Vlade ZDK;
- 12.11.2015. godine u Zenici, okrugli stol na temu „Reforma sistema socijalne zaštite“ u organizaciju Društva socijalnih radnika ZE-DO kantona i OSCE-a;
- 24.12.2015. godine u Zenici, sastanak fokus grupe na temu „Mapiranje usluga socijalne zaštite“ u organizaciji Udruženja „Zemlja djece u BiH“ Tuzla u okviru projekta „Jačanje institucija vlasti i procesa u BiH“ koji finansira USAID.

Indikator (DA/NE): DA.

Mjera 2: Kontinuirano praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite

2.1. Aktivnost - Uspostava elektronske jedinstvene baze podataka o relevantnim grupama djece pri Ministarstvu i kontinuirano ažuriranje baze uz koordinaciju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike

U 2015. godini, u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i firmom „Comp“, nastavljene su aktivnosti Ministarstva i Centrima/Službama na unosu podataka o korisnicima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, a samim tim i o djeci bez roditeljskog staranja, u bazu SOTAC. Izvršene su instalacije softvera u Centrima/Službama i u Ministarstvo, kao i obuke zaposlenika. Uneseno je više od 70% podataka, tako da je i dalje unos u toku.

Izuzev SOTAC baze, podaci se razmjenjuju i u skladu sa Uputstvom Ministarstva o načinu evidencije korisnika socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom, broj: 09-14-2830-2/2008 od 07.05.2008. godine, kojim je omogućena sveobuhvatna evidencija korisnika prava iz socijalne zaštite pa tako i evidencija o djeci bez roditeljskog staranja koja su ostvarila prava na smještaj u ustanovu ili drugu porodicu.

Indikator (DA/NE): DA.

2.2. Aktivnost - Kreiranje jedinstvenih obrazaca

Radna grupa, uz učešće JU „Dom porodica“ Zenica, kreirala je jedinstvene obrasce u skladu sa Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/13) i to: Obrazac 1. – Socijalna anamneza, Obrazac 2. – Procjena (potreba i mogućnosti), Obrazac 3. - Individualni plan zaštite korisnika i Obrazac 4. Izvještaj o realizaciji individualnog plana zaštite korisnika. Obrazac za vođenje slučaja će biti uspostavljen. Dodatno je izrađen Hodogram o postupanju u zaštiti ciljane grupe kao jasan pregled koraka, kao i ustanova koje učestvuju u zaštiti ciljane grupe.

Navedeni obrasci čine sastavni dio Protokola koji je potpisan od strane svih Centara/Službi i JU „Dom porodica“ Zenica.

Indikator (DA/ NE): DA.

2.3. Aktivnost - Jačanje centara za socijalni rad i općinskih službi

U izvještajnom periodu, Radna grupa je izradila Analizu o uslovima za pružanja usluga stručnog savjetodavnog rada sa korisnicima. Utvrđena je potreba jačanja Centara/Službi upošljavanja stručnog kadra što je zapisnički konstatovano i upoznato ministarstvo.

Indikator (DA/ NE): DA.

2.4. Aktivnost - Transformacija JU “Dom porodica” Zenica

Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-15895/14 od 08.08.2014. godine, prihvaćen je Plan transformacije JU “Dom porodica” Zenica 2014-2016., kao mjera provedbe dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016.) na području Zeničko-dobojskog kantona, predviđeno je i uspostavljanje Prihvatišta za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU “Dom porodica” Zenica (u daljem tekstu: *Prihvatište*). Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-1112/15 od 15.01.2015. godine, data je saglasnost ministru Ministarstva da pristupi potpisivanju Sporazuma o načinu plaćanja troškova privremenog smještaja korisnika u Prihvatište. Sporazum, broj: 09-14-1112-1/15 potpisan je 27.01.2015. godine između Ministarstva i JU “Dom porodica” Zenica.

U okviru procesa transformacije u ustanovi, uspostavljena je nova usluga 'Prihvatna stanica' o čemu je potpisan ugovor između ustanove i Grada Zenice.

Radna grupa je kontinuirano informisana o značaju usluge u smislu ostanka djeteta u biološkoj porodici i potrebi korištenja iste. U skladu sa zaključkom Radne grupe sa 2. sastanka, aktom Ministarstva, broj: 09-14-1112-2/15 od 11.06.2015. godine, centri za socijalni rad/ službe socijalne

zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona su dodatno informisani o novouvedenoj usluzi Prihvatišta.

JU „Dom porodica“ je jedan od potpisnika Protokola čime je ustanova preuzela obavezu da koristi uspostavljene obrasce i Hodogram o postupanju koji čine sastavni dio Protokola.

Krajem 2015. godine, Ministarstvo u saradnji sa JU „Dom porodica“ Zenica i Gradom Zenica provodilo aktivnosti na uspostavi novog Ugovora o pružanju usluga, a usljed provedbe transformacije navedene ustanove. Potpisivanje Ugovora je uslijedilo 18.03.2016. godine između navedenih strana potpisnica.

Indikator (DA/NE): DA.

2.5. Aktivnost - Inicijativa za povećanje dostupnosti usluga Komisije za ocjenjivanje djece i razvrstavanje djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju (u daljem tekstu: *Komisija*)

U izvještajnom periodu, Radna grupa je učestvovala u izradi Analize koja je između ostalog obuhvatila i podatke o djelovanju prvostepenih Komisija, tj. dostupnosti usluga iste, ovo s obzirom da su istaknute poteškoće, npr. u općini Breza, zbog udaljenosti Komisije od mjesta stanovanja djece koja se upućuju na ocjenu nadležnoj Komisiji koja bi bila sa sjedištem u Zenici.

Ministarstvo je provodilo aktivnosti u saradnji sa JU Centar za djecu i odrasle osobe Zeničko-dobojskog kantona po pitanju kontinuiteta u radu prvostepene Komisije pri ovoj ustanovi o čemu su informisani članovi Radne grupe.

Indikator (DA/NE): U toku.

2.6. Aktivnost - Formiranje II stepene Komisije za ocjenjivanje djece i razvrstavanje djece ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju

Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na izmjenama postojećeg Pravilnika o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/12) s ciljem uspostave II stepene Komisije.

Indikator (DA/NE): U toku.

2.7. Aktivnost - Unapređenje međusektoralne saradnje kroz sastanke sa predstavnicima sektora obrazovanja, pravosuđa i zdravstva i ustanova za smještaj

Radna grupa je ostvarila saradnju sa JU „Dom porodica“ Zenica, čiji je predstavnik učestvovao na 3. sastanku Radne grupe, kao i u toku izrade Protokola.

Indikator (DA/NE): U toku.

Mjera 3: Usluge podrške porodici

3.1. Aktivnost - Jačanje i uvođenje usluge Savjetovališta pri centrima za socijalni rad/ službama socijalne zaštite

Radna grupa je učestvovala u izradi Analize koja je između ostalog obuhvatila i podatke o uslovima za provođenje usluga stručnog savjetodavnog rada u centrima za socijalni rad/nadležnim općinskim službama. Prema prikupljenim podacima utvrđeno je da je potrebno obezbjediti finansijsku podršku sa općinskog i kantonalnog nivoa za potrebe integrisanja usluge Savjetovališta, trenutno, pri centrima za socijalni rad: Vareš, Visoko i Maglaj, za opremanje i za angažovanje nedostajućeg stručnog kadra, gdje je potrebno. Centri za socijalni rad Žepče i Tešanj su ukazali na potrebu obezbjeđivanja prostora, te jačanje stručnog kadrovskog kapaciteta za pružanje usluga Savjetovališta. JU Centar za socijalni rad Zenica je naglasio potrebu nabavke didaktičkog materijala neophodnog za unapređenje ove usluge.

Indikator (DA/NE): U toku.

3.2. Aktivnost - Uspostavljen i realizovan Modularni program edukacije Ministarstva za stručni kadar pri centrima za socijalni rad/ nadležnim službama

Na traženje Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za dostavljanje projekata, Ministarstvo je uputilo zahtjev za dodjelu sredstava, tj. potraživalo je sredstva za implementaciju aktivnosti iz Prijedloga mjera na području Zeničko-dobojskog kantona:

- Uspostavu i realizaciju Modularni program edukacije za stručni kadar u centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama i ustanovama socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona;
- Kampanja o značaju zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja;
- Podrška mladima koji napuštaju javni sistem brige a nastavljaju školovanje u saradnji sa CSR / Službi.

Federalno Ministarstvo rada i socijalne politike je odobrilo sredstva u iznosu od 12.551,77 za uspostavljanje i realizaciju Modularnog programa edukacije. S tim u vezi, u januaru 2016. godine, potpisan je Ugovor o saradnji, korištenju i načinu utroška odobrenih finansijskih sredstava između Federalnog Ministarstva rada i socijalne politike i Ministarstva rada, socijalne politike i izbjeglica Zeničko-dobojskog kantona.

Indikator (DA/NE): DA.

Mjera 4: Zamjenske porodice kao oblik zbrinjavanja

4.1. Aktivnost - Kampanja o značaju zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja

Aktivnost je predložena u zahtjevu upućenom Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (vidjeti pod 3.2.), ali nije dobijena finansijska podrška za realizaciju iste.

Indikator (DA/NE): NE.

4.2. Aktivnost - Dodjela sredstava za realizaciju projekata za ustanove i organizacije civilnog društva

U okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2015. godini Vlada Zeničko-dobojskog kantona je Zaključkom, odobrila sredstva za sufinansiranje sljedećih projekata:

- „Podrška mladima JU “Dom-porodica” u procesu socijalnog stanovanja i njihove društvene integracije“, nosilac JU “Dom porodica” Zenica,
- „Jačanje kompetencija biološke i zamjenske porodice sa djecom“, Udruženje diplomiranih socijalnih pedagoga iz Zenice.

U odnosu na indikator – broj djece smještenih u nesrodničke porodice, Ministarstvo je dalo 13 saglasnosti za smještaj djece bez roditeljskog staranja u drugu porodicu, od čega 9 za smještaj u srodničku porodicu, a 4 za smještaj u hraniteljsku porodicu.

Indikator (DA/NE): DA.

4.3. Aktivnost - Štampanje i distribucija relevantnih dokumenata

Članovi Radne grupe su dobili po primjerak Protokola sa pripadajućim obrascima i Hodogramom za dalju upotrebu u njihovom svakodnevnom radu.

Indikator (DA/NE): DA.

4.4. Aktivnost - Grantovi za male biznise za podršku mladima za samostalan život koji napuštaju sistem javne brige

Indikator (DA/DJELIMIČNO/NE): NE, zbog ograničenih budžetskih sredstava.

3. ZAKLJUČCI/ PREPORUKE

- Neophodan je kontinuirani nadzor nad primjenom Protokola o postupanju i saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja na području Zeničko-dobojskog kantona s ciljem praćenja postupanja nadležnih organa u

skladu sa Hodogramom o postupanju u zaštiti djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica u riziku od razdvajanja koji je sastavni dio Protokola;

- Zbog značaja uloge centara za socijalni rad/ općinskih službi, potrebno je jačati ljudske i materijalne resurse, s obzirom na neadekvatne uslove rada i obim svakodnevnih poslova koje vrše uposlenici istih;
- Na prijedlog Ministarstva, određeni broj aktivnosti iz Prijedloga mjera, uvršten je i u Strategiju razvoja Zeničko-dobojskog kantona;
- Neophodno je obezbijediti finansijsku podršku za realizaciju planiranih aktivnosti, sa naglaskom na:
 - uvođenje usluga savjetovaništva pri centrima za socijalni rad/nadležnim općinskim službama;
 - provođenje kampanje o značaju zamjenske porodice (staratelji, hranitelji, usvojioci) kao oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja i djece iz porodica u riziku od razdvajanja;
 - razvoj malih biznisa za podršku mladima za samostalan život koji napuštaju sistem javne brige.

Za Radnu grupu

Dijana Dedić, Koordinator